

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 100 (3546) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Néhány szó a gettóról

Nagy megdöbbenést keltett a zsidóság körében a helyettes polgármester tegnapi rendelete. Várták reá és mégis sokan szinte hihetetlennek tartották, hogy a rendelkezés bekövetkezik. Látnak halljuk, hogy nem is veszik szívesen ezt az intézkedést a zsidók. Sőt egyesek fenyegetőznek, nemcsak nálunk, hanem, amint az újságokból értesülünk, más városokban is. Pedig legyünk csak őszinték és kérdezzük meg, vajjon mi vágyunk az oka, hogy a keresztény magyarságnak ilyen rendelkezésekhez kellett nyulnia. Vagy a zsidóság annyi önismerettel sem rendelkezik, hogy meglassa saját hibáját?

Mert mi tette szükségessé a zsidóság teljes elkülönítését? Egyesek ugyan azt hiszik, hogy a modern eszmearamlatok gyümölcsképpen pottyant gettó a zsidóság nyakába. Ezeknek is van bizonyos tekintetben igazságuk. De kiegészítésre szorul ez a vélemény. Ki kell egészítenünk azzal, hogy a modern eszmearamlatok a zsidókérdést nem fajgyűlöletből vették fel programjukba, hanem jogos önvédelemből. Azért kellett a zsidókérdést komoly megfontolás és intézkedés tárgyává tenni, mert nagyon sok helyen már a keresztény tömegek létéről vagy nem létéről volt szó a zsidókérdéssel kapcsolatban. A keresztény eszmékről meg ne is beszéljünk! Korunk reádbentett bennünket arra a nagy pusztításra, amelyet a zsidóság keresztény vallási, erkölcsi és nemzeti eszményeink világában végzett az elmúlt időkben, sőt még napjainkban is.

A lapok mostanában nagyon sokat foglalkoznak a magyarországi proletárdiktatura zsidó üzemével. Miért tudott reánk szakadni ez a kegyetlen pusztítás. Azért mert a zsidó marxista uszítók először kiölték a magyar tömegek hitét, majd megölték szívében a hazájukhoz való ragaszkodást.

De ne menjünk mégese a proletárdiktatura közelmúltjába sem, hogy magyarázatot találjunk a kormány intézkedésére. Vajjon egészséges és fennmaradásához ragaszkodó nemzet tűrheti, hogy fiait a harcmezőkön véreznék, vérüket adják azért, hogy megvédjék hazánkat a bolszevista szörnytől és itthon egy hatalmas tömeg meg az ellenség győzelmének drukkol? Küzdünk Sztalin ellen, német bajtársunk pedig még ezenkívül küzd másik nagy ellenségünk ellen is, élet-halálharcot vív a kispékeket leigázó angolszász hatalmak ellen s világzsidósággal egyetemben, a magyar zsidóság pedig ennek a létünket, fennmaradásunkat, életünket fenyegető ellenségnek a diadalmas győzelmét várja, sőt nemcsak várja, hanem mindent elkövetett honi zsidóságunk, hogy ezt elősegítse. Különböző titkos szerveivel állandó összeköttetést tartott fenn az ellenséggel, titkos rádióadóival a magyarság legfeltettebb kincseit bocsátotta a gyilkosok rendelkezésére. Józan ember nem esdálkodik a kormány mostani rendeletén, ha mindezeket megfontolja.

Anglia a Németországba irányuló szállítások beszüntetésénél még többet is kíván Spanyolországtól

Tovább fokozódik az angolszász nyomás a semleges államokra — 8 torpedórombolót és 30 ezer tonna kereskedelmi hajóteret sülyesztettek el német tengeralttjárók egy Anglia felé tartó hajókaravánból

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf értesítése szerint német búvárhajók támadást intéztek az Északi Jegestengeren a Baeren sziget fölött egy Oroszországból Anglia felé tartó hajókaraván ellen. A karavánból, amelynek erős védelmében számos repülőgépanyahajó is részt vett, 8 torpedórombolót és kísérőjárnívet, valamint 30.000 bruttóregisztertonnát kitevő öt kereskedelmi hajót sülyesztettek el. Két hajó rögtön a torpedótalálat után elsüllyedt, a többiek pedig olyan súlyos találatokat kaptak, hogy minden bizonnyal ugyancsak elsüllyedtek. Halálraemlélt, hogy ebben a harcban a fiatal parancsnokok és az új legénység kiváló módon megállotta helyét.

Bukarestből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Angolszász repülőek a csütörtökre virradó éjszaka ismét támadást intéztek Bukarest lakóréseire ellen.

Lisszabon. (MTI): Az angol híroroda képviselőházi tudósítója szerint Lord Vansittart a lordokházában kérdést intézett a kormányhoz, vajjon a Németországba irányuló portugál wolfram-érvitelt összegegyeztetetőknek tekintie-e azzal a helyzettel, amelyet Portugália, mint Nagybritannia szövetségese foglalt el és hajlandó-e a kormány nyilatkozni a Németországba irányuló spanyol wolfram- és svéd golyócsapágy-kivitel ügyében? Kijelentette, hogy Nagybritanniának legrégebbi szövetségese Portugália, de

úgy látszik, hogy még mindig esőkönyös és nem ok nélkül tételezhető fel, hogy egyidejűen sem a Németországnak történő segélynyújtások, sem a Nagybritanniával való szövetségnek nem akar végetvetni. A továbbiakban azt mondta Vansittart, senkinek állíthatja, hogy Svédországnak a háborúban tanúsított viselkedése megfelel a semlegesség bármilyen eddig ismert állapotának.

— Én remélem. — mondotta — hogy Svédország nem fogja ezt a viselkedését végig így folytatni, ha csak nem akarja,

hogy keserű emlékei támadjanak ebből az időből.

Ezután üdvözölte a brit kormányt a Spanyolországgal kötött egyezmény alkalmával, majd így folytatta:

— Nem mulasztjuk el megállapítani a következőket: Ennél az egyezménynél valamivel többre volna szükség ahhoz, hogy emlékezetünkben eltűnjék az az ellenségesség, amellyel Spanyolországban kezelték a mostani háború nagyrésében a szövetségesek ügyét.

Azután Warlike lord szólalt fel, aki csaknem három évi törökországi tartózkodás után, ahol az egyesült királyság szövetségese főképviseelője volt, most tért vissza Londonba. Véleménye szerint Törökország akkor, amikor teljesítette Nagybritannia arra irányuló óhaját, hogy ne küldjön több kromot Németországba, nagyon hozzájárult a szövetségesek ügyéhez.

A felszólalásokra a kormány nevében Selborne, a gazdasági hadviselés minisztere válaszolt.

Háromtagu bizottság vette át a MÉP ügyeinek vitelét

Hattagu bizottságot választottak a párt tagjainak megmaradása és új tagok felvétele tekintetében irányadó szempontok elbírálására

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Élet Pártja vitéz Lukács Béla országos elnök vezetésével szerdán délután értekezletet tartott, amelyen Vay László báró beszámolt a kormányt támogató pártokkal folytatott tárgyalásairól. A párt a beszámolót köszönettel és megnyugvással vette tudomásul és felkérte báró Vay Lászlót, hogy a tárgyalásokat a jobboldali egység megteremtése érdekében tovább folytassa.

Az országos elnök azután bejelentette, hogy ő az elnöki, Bárczay Ferenc pártvezérhelyettes pedig a párt alelnöki tiszttségéről lemondott és lemondásukat a miniszterelnök elfogadta. Az ügyek vitelére a párt háromtagu bizottságot választott, amelynek elnöke vitéz Teleki Mihály gróf, tagjai vitéz Marton Béla és Bocsa Kálmán országgyűlési képviselők. Ez a bizottság a párt összes alkotmányos szerveinek jogkörét a nemzet nagy érdekeinek szolgálatában gyakorolja.

Az Esti Újság írja: Bocsa Kálmán országgyűlési képviselő, a MÉP ügyeinek vezetésére választott háromtagu bizottság egyik tagja ezt mondotta:

— A párt tulnyomó többségének általános akarata már az átalakulás óta megteremtteni a magyar belpolitikában azt az egységet, mely a kormány munkáját erősen támogathatja. Ennek a törekvés-

nek szolgálatában jutottak el a fejlemények a szerda esti határozatig.

A párt hat tagu bizottságot választott azoknak az erkölcsi és anyagi összerendeltenségi szempontnak az elbírálására, amelyeknek alapján az új párt tagjait megtartja, vagy újakat vesz fel. Ennek a hatos bizottságnak tagjai Esső Sándor, vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály, Hunyady-Búzás Endre, Miskolcay István, Nagy Iván és Simon István országgyűlési képviselő. Ez a hatosbizottság a háromtagu ügyvezető bizottsággal együtt készíti elő a párt új felszervezetét a közeleti tisztesség és tisztaság törvényeinek szigorú szemmel tartásával és azzal a céllal, hogy komoly súlypont alakuljon ki belpolitikai életünk tisztázására. Ebben az új formában biztositani akarjuk azt is, hogy láthatatlan és felelőtlen, vagy mellékutakon folytatott tárgyalások a jövőben ne törhessenek és a kibontakozás komoly felelősséggel, nyiltan és egyenesen legyen biztositható.

Vitéz Marton Béla országgyűlési képviselő, a három tagu bizottság másik tagja így nyilatkozott:

— Gömbös Gyula nyitotta ki először az ablakot politikai életünkben, hogy a dohosság fojtó légkörébe tiszta levegőt eresszen be. A felelhetetlen első eredmény után a magyar politikai élet sajná-

latos változásai elhomályosították az egyenes utat, amelyre most örömmel és boldogan térünk vissza. A multbeli zűrt-hullottság helyett arra van szükség, hogy Magyarország megtalálja helyét az új Európa szövetségesei oldalán és megbecsült legyen kifelé és erős legyen befelé. Az a célunk, hogy Magyarország a jövőben ne lehessen különböző célú pártok küzdőtere. Rövidesen megtaláljuk az utat a kibontakozásra.

Felhívás a megszűnt, vagy szünetelő lapok kiadóhoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa felhívja a március 18 óta megszűnt, vagy szünetelő lapok kiadóinak figyelmét arra, hogy a rendeletek értelmében kötelesek a tulajdonukban, illetve birtokukban levő rotációs és ivesnyomópapírkészleteket a sajtóügyek kormánybiztosának bejelenteni. Ezt a kötelezettséget a miniszterelnökség sajtóközigazgatási osztályának segédhivatalában (Budapest, Uri utca 18, földszint) kapható úrlapon kell 24 óra alatt teljesíteni, mert a kötelezettség elmulasztása a rendeletben megállapított büntetőkövetkezményekkel jár.

Készséggel viselik el a keresztények az átrendezéssel járó kellemetlenségeket

— Portyázás a gettóban —

Nagyvárad, május 4. Megindult a népvándorlás Nagyváradon. Már tegnap korra reggel megkezdték a zsidók a szédelőzködést: elhagyják lakásaikat, hogy átköltözködjének a számukra kijelölt városrészekbe, a gettóba. S ma a város minden részéből újabb csoportok indulnak el a gettó felé.

Azok a keresztények pedig, akik eddig a zsidók számára kijelölt területen laktak, a zsidók által elhagyott lakások közül igényelték otthon maguknak a lakáshivatalban. Nagy munka folyik itt: a tegnapi igényléseket minden hosszadalmas irodázás mellőzésével már a tegnapi napon jóváhagyták és ma már kézbesítők járják a gettót, hogy a kihűrcolkodásra kényszerült keresztény lakosoknak kikézbessék a lakás-kiutaló lapokat. Ezzel az igazolvánnyal aztán a kilakoltatott keresztények átvehetik új lakásuk kulcsait a városházán s hivatalból küldenek ki hozzájuk butorszállító kocsikat, teherautókat, amelyek bérmentve szállítják el holmijukat új lakhelyeikre.

Közben mindenféle ácsolkák a gettót határoló kerítéseket. A mérnöki hivatal kiküldöttjei irányítják és ellenőrzik ezt a munkát, amelynek a legrövidebb idő alatt el kell készülnie. Az óriási kerítéshez természetesen nem áll mindenütt új faanyag rendelkezésre. Ezért, ahol kerítéses házak állnak a gettó határára, ezeket a kerítéseket egyszerűen kijebb, a járda szegélyére helyezik. sőt a kertek belső kerítéseit is felhasználják erre a célra.

A városban mindenféle a zsidók hurcolásának jelenetei tárnak elénk. Csak kevés holmijukat vihetik magukkal s régi lakásuk elhagyásakor csak esetben még nem is tudhatják, hogy új lakhelyet hol jelölnek ki számukra. Ezek a zárda-utcai zsidótemplom udvarán ünnepi hangulatot varjúk meg, hogy a rendelkezésre álló helyhez mérten becseszik őket. Ez már a hitközség feladata. A templom udvarán hosszú asztalokat állítottak fel, amelyeknél számos alkalmi hivatalnok dolgozik a jelentkezések felvételén és a lakhelyek kiutalásán. Ugyanakkor más hitközségi colkodásra kényszerült keresztény lakosait járják végig és pontosan megállapítják a férőhelyeket.

Kétségtelen, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt nem könnyű a lakhely-cseréket lebonyolítani. A keresztények addig nem adhatják át lakásaikat, amíg nem jutottak új lakásaik birtokába. Veszont előfordult, hogy megérkeztek hozzájuk az új zsidó lakosok a hitközség beutaló jegyeivel kezükben s azokkal a holmikkal, amelyeket magukkal hozhattak. Ezeknek a keresztény lakosok emberi belátással igényeztek helyet szorítani addig, amíg az egész lakást át nem adhatják.

A mai nap folyamán megindul a

gettó területéről kiköltözködő keresztények akkor látják meg új otthonuk beelő beosztását, mikor már megkapták a kiutaló lapokat a ezek birtokában a kulcsokat. E hátrányokat azonban keresztények hurockodása is. Elegendő zsidó lakás áll rendelkezésre, de a legtöbb gettó-beli keresztény lakost oly meglepetésszerűen érte az őket érintő rendelkezés, hogy sejtelmük se volt, hol igényeljenek lakást maguknak. Sokan csak ajánlások alapján, anélkül jelentették be igényüket, hogy az új lakást valaha is látták volna. S minthogy hatósági közegek pontosan leltározták a zsidók volt lakásaiban visszamaradt berendezési tárgyakat s aztán lepecsételték a bejáratokat, számosan lesznek, akik gel viselik el a keresztények, mert tudják, hogy semmiképpen sem küszöbölhetők ki a gyors átrendezésében, annál is inkább, mert kétségtelenül jobb lakásokhoz jutnak majd új helyükön.

A zsidó hitközség udvarán sűrűn jelennek meg keresztény háztulajdonosok, akiknek ingatlanai a gettóba esnek s igyekeznek olyan lakókat szerezni házaik számára, akikről feltételezhető, hogy kímélni fogják ingatlanukat. A hitközség irodáin a lehetőséghez képest

figyelembe veszik közbenjárásaikat a lakóhelyeket kiutaló jegyekre várakozó zsidók közt hasonló társadalmi állásnak csoportokat alakítanak, hogy amennyire lehetséges, megfelelő lakótársakat kapjanak. Ez azonban nehezen megoldható feladat, mert minden szobára meghatározott számú egyént osztanak be.

A lakáshivatalban ma is nagy volt a forgalom. Ismételten kihirdették itt, hogy elsősorban a gettóból kiköltözködni kényszerült keresztények igénybejelentését veszik figyelembe s mégis minduntalan jelentkeznek akadékoskodók, akik különböző okokra hivatkozva eszját, májellegű is lakásügyeikkel hozakodnak elő és tolaodóan sürgetik, hogy az ő igényüket is haladéktalanul elégtesse ki a lakáshivatal. Megtörtént, hogy ezeket maguk az úgynevezett „gettós” keresztények térítették észhez, erőlesen megmagyarázva nekik, hogy mégis csak azoknak az ügye az első, akiknek már a nyakukra költözködtek a zsidók. Egyébként a lakáshivatal is keményen visszautasítja ezeket az olykor nagy befolyásokat emlegető urakat és hölgyeket.

A nagy hurcolkodás a viszonyokhoz képest rendben és szervezeten folyik.

Adományok a hombakárosultak részére

Előző napokról	P 16.689,68
Ifj. Imrik Sándor, a jó bizonyítványáért kapott jutalmából	4.—
N. N.	10.—
Arvay József malomberlő.	
Cécke	20.—
Összesen:	P 16.723,68

Őrizetbe vette a rendőrség Vaiszlovich Emilt

Nagyvárad, május 4. A rendőrkapitányság szerdán este előállította és őrizetbe vette Vaiszlovich Emil ismert nagyvárad-i szállodatulajdonost, mert mint rendőri felügyelet alá helyezett, egyén, a törvényes szabályokat nem tartotta be, — ezenkívül közigazgatási eljárás indult ellene azért, mert lakásának lepecsételt ajtaját erőszakos módon felnyitotta.

Vaiszlovich jelenlegi helyzetében is a szokásos ellenszenves hangon védekezik s vele szemben a redőrbíró az a vélemény alakult ki, hogy nem beszámítható.

Az eljárást folytatják ellene azért is, mert kivételettsége vitás.

Szigorú intézkedéseket fogantatosít a helyettes polgármester a zsidó rendeletek keresztény kijátszói ellen

Biztosítva van a keresztény lakosság közegészségügyi ellátása. A gettó területén lévő ingatlanok keresztény tulajdonosainak jogi helyzete

Dr Gyapay László helyettes polgármester ma délelőtt nyilatkozott a sajtó képviselőinek a zsidók áttelptetésével kapcsolatban felmerült kérdésekről.

— A zsidóknak a gettóban való elhelyezése — mondotta — a legnagyobb eréllyel folyik. Tudomásomra jutott, hogy keresztény emberek igyekeznek ezt az eljárást a zsidók javára kijátszani, illetve megnehezíteni. Összejátszanak zsidókkal, a hatóság tudta és beleegyezése nélkül beköltöznek lakásaikba és vagyontárgyaikat igyekeznek elrejtteni, vagy átmenteni. Nyomatékosan figyelemztetem a város keresztény lakosságát, hogy az ilyen cselekményektől tartózkodjék, mert a visszaélőkkel szemben a legerélyesebbek fogok eljárni. A hatósági engedély nélkül elfoglalt lakásokat kiürítetem, a beköltözötteket, illetve a zsidó vagyonok rejtgetésében vétkeket internálom.

— Általánosságban ismételten felhívom a város közönségének figyelmét, hogy a lakáshivatal ezekben a napokban csak a gettóból kitelepülő keresztények lakás-

igényléseit veszi figyelembe. Utasítottam a lakáshivatalt, hogy más igényléseket egyáltalán el se fogadjon. Most niacs idő arra, hogy nagyobb lakásba kíváncsók kérdéseivel foglalkozzunk.

— Tekintettel arra a nagy forgalomra, amelyet a lakáshivatalnak ezekben a napokban le kell bonyolítani, kibővítettem a hivatal személyzeti létszámát, amennyiben kirendeltem oda Monoky Arpád aljegyzőt is, úgyhogy Chikán aljegyző a kérelmeket intézi, Monoky pedig nyomában a kiutalásokat. Kirendeltem azonkívül a lakáshivatalhoz 12 állami tanítónőt is.

A helyettes polgármester ezután közölte, hogy a gettó területének kijelölésénél a tegnap megjelent hirdetéshez képest változást eszközölt. Kimarad a gettóból a Kapisztrán-u. 22, a Szeptember 6-utca 1, a Kapisztrán-tér 12, 14, 16, 18 és 20. számú, továbbá a Frangepán-utca 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 számú ingatlan, valamint a Tompa Mihály-utca 54, 52, 50 és 48 szám alatti telek. Ezek keresztény lakói tehát nem kötelesek elköltözni. Innen a zsidókat telepítik a gettóba.

— A gettó területén üzlettel, illetve műhellyel rendelkező keresztény kereskedők és kisiparosok kitelepítésének kérdésében ma délelőtt az elsőfokú iparhatóság és a kereskedelmi és iparkamara bevonásával értekezletet tartottam. Eddig száz magyar kereskedő és kisiparos kérvénye futott be új helyiség iránt. Ma megtörtént a döntés és holnap behelyezik ezeket az iparosokat és kereskedőket a lezárt volt zsidó üzlethelyiségekbe. Négy napon belül az etekintetben jelentkezés

problémák is megoldást nyernek. Ezután közölte a helyettes polgármester, hogy a gettón keresztül villamos nem fog közlekedni. A villamos-forgalmat a Ghillányi-út felé a Hlatky Endre-utca és a Nagypiac-téren át fogja a városi villamosvasút lebonyolítani.

Majd a város keresztény lakosságának közegészségügyi ellátásáról szolt a polgármester. Rámutatott arra, hogy az a téves híresztelés került forgalomba, hogy a város keresztény lakosságának csak 20 orvos állana rendelkezésre. Ennél lényegesebben több. Ma megbeszélést folytatott a kórházak és más intézmények orvosaival és megállapodtak abban, hogy ezeknek az orvosoknak kell ellátniuk a jelentkező betegeket a sárga csillagot nem viselő zsidó orvosokkal és az engedélyezett 6 zsidó orrossal együtt. Ezeken kívül rendelkezésre állnak a munkaszolgálatos zsidó orvosok, akik a hadbavonult keresztény orvosok helyetteseiként már eddig is tevékenykedtek.

— Tehát — fejezte be nyilatkozatának részét a polgármester — megfelelő számú orvos biztosítja Nagyvárad város zavarlatlan közegészségügyi ellátását. Végül a gettó területén lévő keresztény ingatlanok helyzetéről szolt a helyettes polgármester.

— A gettóval kapcsolatos rendelkezések — mondotta — nem érintik ez ingatlanok tulajdonjogi helyzetét. S amennyiben ezekben a házakban a zsidók ottlaka folytán károk keletkeznek, a zsidó vagyonok terhére fogják a tulajdonosokat kártalanítani.

A Német Akadémia Nagyvárad Lektorátusa

KONCERT

Német mesterek műveiből. előadja orf Dr **GESSLER** zongoraművész. **hétfőn, május 3-án este 6 órakor** a Lektorátus nagytermében — Schubert utca 5. szám **Belépés díjlan.**

A Jassitól nyugatra megindult nagy szovjet támadás a keleti csaták új fejezetének nyitánya

Olyan összecsapás várható, amelynek méretei minden eddigit messze felülmúlnak Kiegészítő jelentés a 18-ik honvéd hadosztály kimagasló teljesítményéről

A Magyar Távírási Iroda jelenti: A magyar hadijelentés kiegészítéséhez: Illetékes katonai helyről közli: A hadijelentésben említett 18. hadosztály eredetileg gyengébb létszámmal és gyengébb felszereléssel megzsaló feladatok végrehajtására került a hadművelési területre. E harcokban erejét és felszerelését messze túlértékelte teljesítményével tünt ki a szovjet csapatok előnyomulása következtében már hetekkel ezelőtt arcvonalba került és ez időtől kezdve törhetetlen harcok edvel, bátor helytállással vett részt abban a küzdelemben, amelynek eredménye az orosz előnyomulásnak, a Kárpátok előterében való megállítása lett. E harcok között a létszámában ugyan veszteségeket szenvedett, felszerelése azonban feladatai megoldása érdekében újabb nehézfegyverek bevonása révén — főként a német csapatok részéről — tetemesen megjavult. Ez a hadosztály behibonyította, hogy a kapott nehézfegyverek jó kézbe kerültek és már a Dnyeszter védelménél a túlerő ellenség körülzárásából, az ellenségnek igen súlyos veszteségeket okozva, kivágta magát. Az április 18-i harcokban pedig — dacára a hetek óta folytatott igen kemény, fárasztó és ránczve sem veszteség nélküli harcoknak — olyan feltartóztatatlan lendülettel, igazi magyar virtussal tört a szívós makkassággal védekező ellenség-

re, hogy azok a harcokban még el nem pusztított maradványait, teljes felszerelésüket hátrahagyva menekültek el. E támadásával a hadosztály igen tevékeny hadiszákmányra tett szert. Gyors előretörésére jellemző, hogy például többek között 8 nehéz páncéltörő agyú teljesen sértetlenül használható állapotban került birtokába, úgy, hogy ezeket azonnal a még kitaró ellenséges részek ellen fordíthatta. A hadosztállal — súlyos, de döntő harcokban vállalva — küzdöttek a német páncélos egységek is, amelyek e siker kivívásához nagymértékben hozzájárultak. E vállalt küzdelem a magyar és német egységek között a legtekélyesebb bajtársi viszonyt alakították ki, amely oly sok próbát kiállva, immár megbonthatatlan és maradandóvá vált. A magyar csapatok harci szellemét kellően megvilágítja a Hamza Gábor őrnagy parancsnoksága alatt küzdő székely zászlóalj példája is, mely az utóbbi napok harciban a többszörös túlerőben lévő ellenség által körülfogva, lehetetlen lendületes támadással, igen csekély veszteséggel a bekerítésből kivágta magát, közben azonban az ellenségnek rendkívül súlyos veszteségeket okozott. E csapatok példája is mutatja, hogy nem minden esetben a számbeli túlsúly dönti el a küzdelmet, hanem a bátorság és az önfeláldozásig menő küzdeniakarás.

Bravurosan verekednek a magyar csapatok Kolomeától délre

Berlinből jelenti: (MTI) A Szovjet nagy támadása Jassitól nyugatra két-két napos nyitánya a keleti csaták új fejezetének — írja a Német Távírási Iroda katonai tudósítója, majd így folytatja: A Dnyeszter alsó folyásánál kialakult harcokról világosan bebizonyított, hogy ez figyelemelterelő hadművelet a Jassi körül tervezett szovjet támadás leplezésére. A szovjet nagy támadás kedden megkezdődött, természetesen még csak ezük körében. A csata első napján harcra vetett 350 orosz páncélosból 240 máris füstölgő rom a Kárpátok előterében. Amennyire a tábori vezérkarok legutóbbi jelentéseiről áttekinthető, a helyzet még semmiképpen sem bizonyos: vajjon ebből az első tavaszi szovjet nagyvállalkozásból kifejlődik-e a minden oldalon várt nagy támadás, de kétségtelen, hogy ez a támadás már a nagy akció nyitányának mondható. A birodalmi főváros katonai körében arra számítanak, hogy ezen a harctéren lépésről-

lépésre fokozódnak a harcok. Figyelmet érdemel Koveltől délnyugatra a felénkült harcitévőkénység. Német helyi támadó műveletek, különösen Kolomea térségében nyertek újabb területet. Ettől közvetlenül délre magyar csapatok bravurosán verekednek. Mindent egybevetve megállapítható, hogy a kölcsönös mozdulatok és különösen a nyilvánosság számára egyelőre még nem látható mozdulatok, olyan összecsapást készítenek elő, amelynek méretei minden eddig tapasztaltat valószínűleg messze felülmúlnak. Berlinből jelenti: (MTI) Bár a Szeret középső folyásánál nagyszabású szovjet támadás indult meg, német katonai helyen nem azonosítják ezt a támadást a déli szakaszon várt új szovjet offenzívával. Lehetségesnek is mondják azonban, hogy a Szeret-vidéki harcok támadó kísérleteiből fog kifejlődni az invázióval összhangba hozott keleti offenzíva.

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlinből jelenti: (MTI) A Főerő főhadiszállásáról jelenti a Német Távírási Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: A szovjet a Szeret középső folyásánál kétoldalt kedden keskeny arcvonalon erős gyalogos és páncélos erőkkel, számos csatárepülőgéppel támogatással megkezdte a várt támadást. A megkezdett betörést német és román csapatok szívós ellenállása és azonnal megindított ellentámadása meghiúsította.

Kemény harcokban kilőttünk 160 szovjet páncélost, ezenkívül 65 páncélost a német és román harcraépülőgépek pusztítottak el, amelyek kiválóan támogatják a földi harcokat. Az ellenség súlyos véres veszteségeket szenvedett. A Kárpátok és a Dnyeszter alsó folyása között meghiúsultak az ellenség támadásai. Magyar csapatok megsemmisítettek több ellenséges egységet. Koveltől délnyugatra az ellenség nagyobb erőkkel

follyatta támadásait. Ezeket a támadásokat elkeseredett harcokban visszavertük. Különösen kitüntette magát a csatárepülőezred Bruck, a tölgy-

Súlyos légitámadás érte az észak-franciaországi Valenciennest

Párizsból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Az északfranciaországi Valenciennes várost hétfőn angol-amerikai légitámadások érték. 50 ember meghalt, sokan megsebesültek. Súlyos támadás érte a Valenciennes-től nem messze fekvő Blanc-Nisseron helységet. A mentőcsapatok éppen az előző angol-amerikai légitámadás halottainak kiasával foglalkoztak, mikor a helységet újabb támadás érte. A mentőcsapatok legnagyobb része szintén a romok alá került. Attól tartanak, hogy a halottak száma nagy.

Tokióból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Inphal körül a japán erők szökevényeket fogtak el, akik elmondották, hogy a városban kolera- és feketehimlő járvány dúl. A polgári lakosság körében rengeteg az áldozat. Ivóvíz már alig kapható. A csapatok teljesen kiürítették a várost és azon kívül ültöttek tábort. Az angol erők élelmezése légi uton csak igen kis mértékben sikerült, mert a japán vadászok a szállító repülőgépeket lelőtték.

Spanyolország korlátozza a wolfram-szállítást Németországba és megszünteti a tangeri német konzulátust

Az angolszászok most Portugáliában lépnek működésbe hasonló célból

Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI diplomáciai tudósítója azt írja, hogy a spanyol miniszterium kedden közölte, megállapodás jött létre Angliával és az Egyesült Államokkal. Ennek alapján korlátozzák a spanyol wolfram-szállításokat Németországba és megszüntetik a tangeri német főkonzulátust. Ennek ellenében az angolszászok megkezdik az olajszállításokat. Illetékes német körökben még nem történt állásfoglalás ezzel kapcsolatban.

hogy német politikai körök meggyőződése szerint Anglia és az Egyesült Államok legközelebb Portugáliában is működésbe lépnek, hogy hadviselésük számára — Spanyolországban hasonlóan — vélt előnyüket biztosítsák maguknak.

Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit híroroda közli, lord Vansittart, az angol felsőház szerdai ülésén azt kérdezte a kormánytól, vajjon a Németországba irányuló portugál wolfram-kivitelét megszüntethetők tartják-e Portugáliának, mint Nagybritannia szövetségeseinek helyzetével és adhat-e a brit kormány most felvilágosítást a Németországba irányuló spanyol wolfram-kiviteléről és a svédországi golyós csapágy kiviteléről?

A brit kormány nevében Belborne miniszter válaszolt. Kijelentette Portugáliáról, hogy erről nem mondhat sokat, mivel a tárgyalások ott még folynak.

Különös nyomatékkal szeretném hangsúlyozni azonban azt a tényt — mondotta — hogy bajos lenne azt állítani, hogy a brit kormány megelégednék a mostani helyzettel, amikor szövetségese továbbra is szállít Németországnak hadifontosságú nyersanyagot. A portugál kormányt erről nem hagyjuk kétségben. Ami a svéd szállításokat illeti, a brit kormány a svéd válasz ellenére nem tekinti lezártnak ezt az ügyet.

Berlinből jelenti: (MTI) Berlini német illetékes helyről közlik: tájékoztatást,

Szlovák hivatalos állásfoglalás Benes új moszkvai szerződésével kapcsolatban

Pozsony. (MTI) A NTL jelenti: A szlovák kormány szerdai ülésén áttét foglalt Benes moszkvai szerződésével kapcsolatban. A hivatalos szlovák jelentés így szól:

— Ha szerződést kötnek a bolszevismus képviselőivel, akkor a szlovák kormány kijelenti, hogy csak nek sincs joga a szlovák kormányon és a szlovák képviselőházon kívül a szlovák nép nevében bevezetni és elfogadni ilyen joga szerződést kötni szlovák területre vonatkozóan. A szlovák kormány minden más szerződést a lehetséges mértékben elutasít. A szlovák nép e kormányja hűségesen kitart a nagy német birodalom és szövetségesei oldalán a bolszevismus elleni harcban és elezárásokat különösen hangsúlyozzák Stepanov tábornok halálának évfordulóján.

Mennyi zsidó üzletet zártak be Kolozsváron? Kolozsvárról jelenti: 358 ügyvezetett elsőosztályú zsidó üzletet zártak be s ezenkívül pedig körülbelül 100-ra tehető a különböző ügynökségek és más ebbe a kategóriába tartozó bezárt üzletek száma.

Több fontos, időszerű kérdést tárgyalt le a minisztertanács

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai Sztójay Döme elnöklésével szertán délelőtt 9 órakor minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács a mezőgazdasági ingatlanforgalom korlátozásáról, a vármegyék, a városok és a községek háztartási igazgatásának egyszerűsítéséről, továbbá a zsidókra megállapított rendelkezések körének egységes szabályozásáról kiadandó rendeletek és több más időszerű kérdések tárgyalása után 3 órakor ért véget.

Göbbs dr:

„Berlin szebben és nagyvonalúbban épül fel a háború után, mint amilyen volt“

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Göbbs dr. birodalmi miniszter kedden, mint Berlin újonnan kinevezett városelnöke beszédet intézett Berlin város vezetőségi és közigazgatási szerveinek alája rendelt irányítóhoz és azok közvetlen munkatársaikhoz. — A megfélemlítő bombázás minden kártételét helyrehozunk — mondotta — mihelyt ezt a háborút győzelmesen befejezzük. A békének néhány esztendeje elegendő lesz ahhoz, hogy a sebek begyógyjanak és még néhány év leforgása alatt Berlint szebben és nagyvonalúbban fogják felépíteni, mint amilyen volt. Világos, tágas munkásterületekkel, reprezentatív utakkal és terekkel, aminek méltó a Nagy-Német Birodalom fővárosához.

Kassa közelében is szökni akartak a zsidók

Mint Kassáról írják, a zsidók tömeges megalkuvás nélküli megoldása nagy reményeket keltett a jóléti élők zsidók közt. Valóságos pánik tört ki közöttük, amikor megtudták, hogy zárt területre ghettho viszik őket. Különösen kellemetlenül érintette a rendszámlást előbb kezdő külföldi államokból beszivárgó zsidókat, akik közül többen vissza akartak szökni Szlovákiába. A fokozott figyelm következtében ez nem sikerült; csak a Kassa közelében levő rövid határszakaszon ötvennél több menekülő zsidót fogtak el. Valamennyit internáltak. A zsidórendeletek megszegése miatt internált zsidók részére külön táborot állítanak fel szigorúbb előírásokkal.

Megkezdődött a kolozsvári zsidók ghettoha költöztetése

Kolozsvárról jelenti: (MTI) Szerdán hajnalban Kolozsvárról megkezdődött a zsidók kijelölt helyre való költöztetése. A zsidóknak tartózkodási helyét a Kajántói-uti téglagyár területét jelölték ki. Kolozsvárról ez a rendelkezés mintegy 18 ezer „sárga csillag” viselésére kötelezett személyt érint. A zsidólakosok személyenként 50 kg súlyú csomagot, kéthetere szóló élelmiszert vihetnek magukkal. A lakásokon maradt berendezési és egyéb tárgyakat lepecsételik, majd raktárba szállítják. A felszabaduló zsidólakásokat arra rászoruló keresztény lakosoknak utalják ki.

Bakay Lajos kástette

Az első, Budapest elleni támadáshor lelőtt egy négy-motoros angolszász gépet

Nagyvárad. Saját tud. Az egyre népesebb városi cukrászda piros márványasztalánál ül szemben velünk Bakay Lajos, a fiatal színész. Az ablak előtt elhaladó nők sokatmondó pillantásokat vetnek feléje, a csinos kiszolgáló kisaszonyok edesebb mosollyal helyezik a váradai amororsó elé a feketekávét — de nem is sejtjük, hogy ez az elegáns fiatalember egy hónappal ezelőtt olyan hőstettet vitt véghez, amiért megérdemelt nemcsak a bájos női mosolyokat, hanem a legtöbbször elismerést is.

Bakay Lajos tavaly került a Szigligeti Színházhoz s a jó svádájú fiatal színész hamarosan a társulat egyik legnépszerűbb tagja lett. Az ősszel az Ember Tragédiájában játszotta Adámot s bebizonyította, hogy ilyen komoly feladatok megoldására is képes. A háborús sors azonban még komolyabb feladatokat bízott Bakayra, aki az ősz végén bevonult légvédelmi tüzérezredébe, mint karpaszományos tizedes s azóta csak annyit tudunk róla, hogy valahol Pest környékén teljesít szolgálatot.

A napokban aztán feltűnt Váradon Bakay s örömmel jelentkezett a színháznál: leszerelt. S most itt üldögél a cukrászdában s szerényen felelget kérdéseinkre.

— Most végeztem el a pilóta iskolát

— mondja csendesen — s egyelőre itt maradhatok.

— Ha a légvédelemnél szolgálnál, nem vettél részt az angolszász terrortámadások elhárításánál?

— De igen.

Egy pillanatra elgondolkozik. Látszik rajta, hogy ez új szerepkör. Kicsit még is más, mint a hőszerelemé s színpadon. Aztán nagyon egyszerűen, szinte magától értetődően mondja:

— Április 3-án a déli támadáskor lelőttem légvédelmi ágyummal egy négy-motoros angolszász repülőgépet. Mint katonának, ez volt az első győzelem.

Amikor látja, hogy gyanakodva nézünk, szerényen a zsebébe nyúl s megmutatja a bizonyítékait is.

— Hány gép támadt rátok?

— Én hatvanat láttam.

— Nem voltál drukokban?

— Dehogynem! Ilyen lámpalázam még az Ember Tragédia előadása előtt sem volt!

— Örülsz a győzelmednek?

— Hát hogyan! — S úgy néz ránk, mint egy gyerek, akitől azt kérjük, izlik-e neki a cukor? — Most már túl vagyok a tűzkeresztségen — mondja az igazán hőszerelemes színész — és örülnék, ha a váradai színpadon is ismert tudnék aratni, míg újból hadba nem szólít a köteletség... (H. Ö.)

Érdekes tervet dolgozott ki egy kassai színész a vidéki színházak államosítására

Az Új Magyarország egyik száma Károlyi Vilmos kassai színésznek érdekes tervét ismerteti, amely hivatva volna a vidéki színházak sorsát fellendíteni.

Tervezetének keresztülvételéhez Károlyi Vilmos a kulturádó bevezetését látja szükségesnek. Elméletileg az ország közel 15 millió lakoságára 1 pengő fejadót számít. Gyakorlatilag ez keresztülvételnek látszik, de megfelelő pénzügyi művellettel megoldható. A fejadóval keréken 15 millió pengő képezne az államosított vidéki színházak alapját. Ebből az összegből 35 vidéki színház részére lehetne költségvetést készíteni, ennek keretében a személyi és dologi kiadásokat fedezni. Tíz elsőrendű, 10 másodrendű, 10 harmadrendű és 5 negyedrendű színházrészletet tervez. A társulatok összes bevétele az alap központi pénztárába folytana be. Az állami szubvenciót olyan kules szerint állapítanák meg minden társulat részére, hogy azt a társulat működésével meg is kereshesse. A társulatok élére művészi vezetőt és gazdasági igazgatókat neveznének ki.

A társulatok beosztásánál a városok földrajzi fekvésére figyelemmel lennének. Ott, ahol még nincs színházépület, állami támogatással építésre köteleznék a községet. Ezek a kulturázak a levontéintézmény céljait is szolgálják. Pest-környékén a munkásság érdekében legálabb czerszemélyes színházak létesítése válik szükségessé.

A tervezet szerint a városbeosztás és a szubvenció összege így alakulna:

A tíz elsőrendű társulat városbeosztása, valamint szubvenciójának összege a következő volna: Kolozsvár évi 960 ezer. Szeged 840, Debrecen, Kassa, Nagyvá-

rad, Miskolc, Pécs, Szabadka, Kispeszt, Ujpest 720—720 ezer pengőt, összesen 7,500.000 pengőt kapna. Kolozsvár és Szeged állandó operatársulata miatt kapna nagyobb szubvenciót. A másodrendű kerületek városai: Kecskemét, Győr, Sopron, Szombathely, Kaposvár, Székesfehérvár, Nagykanizsa, Szolnok, Hódmezővásárhely, Szatmár, Ungvár, Máramarosziget, Marosvásárhely, Nagykároly, Nagybánya, Dés városokat ugy elgigítenék ki, hogy egy-egy társulat három-három városban játszana évi 600—600 ezer pengő szubvencióval. A harmadrendű kerületek évi költségvetése 4,800.000 pengőre, a negyedrendűeké összesen 1,800.000 pengőre rugna.

A szubvenció összegének 50 százaléka a tagok fizetésére, 30 százaléka a dologi kiadásokra, 20 százalék a díszletekre, ruhákra szolgál. Központi díszlet és ruhátár látná el a társulatokat. Az államosítással a jelenlegi igazgatók felszerelését megvásárolnák, ez képezne a felszerelés alapját és ezt továbbfejleszténe. A vidéki színházak műsorát függetleníteni kívánja a tervezet a fővárostól. Ennek előmozdítását irodalmi pályázatok biztosítanák.

Nagyon érdekes a tervezetnek a színésztanpótlásra vonatkozó része. Az akadémiából kikerülő új színészek száma kevés és ezért a színészegyesületi színiiskola államosítását is fontosnak tartja. A végzett növendékek színészi pályájukat csak a negyedrangú társulatnál kezdenék és tehetségük, szorgalmuk szerint végig kellene járniok a harmad-, másod- és elsőrendű társulatok fokozatait. Azok számára, akiknek anyagi lehetőségeik nem engedik meg a színésziiskola,

illetve akadémia elvégzését, de tehetségük van, felvehetők az első- és másodrendű társulatok kórusába és a megfelelő vizsga után magánszereplői munkájukat ők is megkezdhetik a negyedrangú társulatoknál. Szóla a tervezet a rendezőképző állami szeminárium felállításáról is. Utal arra, hogy az államosítás lehetővé tenné értékes vidéki színészek részére a tehetségüknek méltóbb, anyagilag is megalapozottabb megbecsülését, öreg napjaikra nyugodtabb élet biztosítását.

Az elgondolás mind kulturális, mind szociális szempontból igen értékes és biztosan számíthat a legfelsőbb hatóság figyelmére.

Kinevezések a kolozsvári mezőgazdasági főiskolán

Magyarország kormányzója a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére a kolozsvári magyar királyi mezőgazdasági főiskolán Karácsonyi László dr. gazdasági akadémiai rendes tanárt a mezőgazdasági kémiai ipari tanszékre és Máthé Imre dr. mezőgazdasági főiskolai intézeti tanár, egyetemi magántanárt a mezőgazdasági növénytan tanszékre mezőgazdasági növénytan tanszékre mezőgazdasági főiskolai nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki.

Hatalmas tűz pusztított Opatón és Paptamásiban

Nagyvárad. Szerdán délután fél-három órakor jelentették Paptamási községből a váradai tüzoltóság, hogy a faluban tűz támadt és segítséget kértek. A tüzoltók 1 szerkocsival és 2 motorkocsival azonnal a helyszínre siettek, azonban a tüzet nem tudták megfelelő időben elfojtani s így másodsor is ki-vonultak. Délután 5 óra után végül sikerült a már veszedelmesé fajult tüzet annyira lokalizálni, hogy ottmaradékkra tovább nem volt szükség.

Összesen négy ház égett le. A tűz keletkezésének okát most vizsgálják a hatóságok.

Ennél súlyosabb tüzvesztést jelentettek Opatáron, majd nem egyidőben. A váradai tüzoltóság ide is kivonult, azonban a tűz időközben annyira elharapózott, hogy az éjjeli órákban sem sikerült azt eloltani. A váradai tüzoltóság megfeszített erővel dolgozott azon, hogy a veszedelmes tüzet elfojtsa, ami végül is sikerült. A káreket egyelőre kiszámíthatatlan.

A nagyváradai munkapiac helyzete

A nagyváradai m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal (Szilágyi Dezső u. 28. Telefon 25-76) az 1944 évi május hó 3-án kelt kimutatása szerint az elmúlt héten elhelyezett 82 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak: 3 borbély, 1 hegesztő, 1 szabó, 1 kocsis, 1 kerékváltó, 1 kovács, 6 gyári munkás, 1 gyártmunkás, 40 mindenesleány, 3 főzőmindenes, 3 szakácsnő. Összesen: 66 egyén.

Foglalkozást keresnek: 35 ipari munkás, 16 gyári betanított és egyéb segédmunkás, 4 tisztviselő, 1 tisztviselő, 21 bejáró-takarítónő, 31 mindenesleány, 3 mosónő, 5 szakácsnő, 6 mindenes-főzőnő, 2 ápolónő, 5 kiszolgálónő. Összesen: 131 egyén.

Elhelyezést kereső tanácsok: 1 műszaki.

Működnek a német titkos fegyverek a keleti fronton

Elképzelhetetlen rombolást visz végbe a német rakétafegyver

Az „Uj Magyarország” legutóbbi számában rendkívül érdekes riport jelent meg egy új német titkos fegyverről. Veress László, a cikk írója szemtanúval folytatott beszélgetéséből alább közlünk néhány kiragadott részletet.

Német titkos fegyverek nemesak, hogy vannak, — mert az ellenséges propaganda a létezésüket is kétségbe vonta —, hanem egyáltalán nem titkosak és nyíltan alkalmazzák őket a keleti front egy-egy nehéz szakaszán.

A német rakéta-fegyvert B. fölött alkalmazták első ízben a németek. B-t az oroszok légi uton gyakran meglátogatták, azonban a németek ügyet sem vetettek az általános erejű támadásokra. Tudvalevő ugyanis, hogy az orosz légierő nagyszabású légitámadást végrehajtani nem tud, mert nincsenek nehéz bombázói, illetve a nehéz bombázók gyártása helyett, igen nagyszámú nehéz vadászgépet gyártanak, amelyek azonban csak 20—30 kilós bombákat tudnak magukkal vinni. Az ezekkel végrehajtott támadás nem átitűt erejű, eőt csak valamennyire befedett, vagy erődített célpontok ellen teljesen hatástalan. Az oroszok az angol „bombázóanyagot” orosz mintára, amelynek „pulk” a neve.

Megérkezik a pulk

A pulk falanxter rendszerű légi-kötélék, a bombázók óriási négyzetben repülnek, a négyzet négy sarkán pedig a legerősebb fegyverekkel ellátott vadászok igyekeznek megakadályozni, hogy a német földi elhárítás és a vadászok szétszórják a pulk.

B. ellen az oroszok kora hajnalban pulkrendszerű támadást intéztek. A szemtanúk gyönyörködve nézték, hogyan szökkennek egymás után a levegőbe az acélszürke légirombolók és a karsú vadászok. A földi elhárítás megkezdte szokott munkáját a „kivégzési négyzet” ellen.

Ebben a pillanatban három vadászgép tűnt fel az égen. Németek voltak, akik annyiban ütöttek el a többi német vadásztól, hogy egyetlen lövést sem adtak le az ellenségre. Vezetőjük a vezérgépből valami jel adott, erre az összes német rombolók és vadászok otthagyták a pulk már-már felszaggatott acélfalait és villámgyors repüléssel minél messzebbre igyekeztek a környékről. Az orosz gépeken látszott, hogy pilótáik rendkívül zavarban vannak és nem értik a hirtelen palfordulás okát.

Pokoli detonáció és borzalmas pusztulás

A három vadászgép a pulk fölé emelkedett hirtelen fordulattal és a vadászok mozgásán látszott, hogy pokoli gyorsasággal képesek helyüket változtatni. Ekkor mind a három méternyi nagyságú *bumerang-alakú lövedéket* lőtték ki egy rövid tartalathól, amely a motorház alatt *véd elhelyezve*. A bumerangok sa-

maguk körül forogtak meglepő lassúsággal, szinte állani látszottak a levegőben és lassú füstfelhő lengett körülöttük. A „helybenmozgás” azonban viszonylagos volt, csak a szem látta így, mert mint utóbb kiderült, lassu mozgással egyenesen a pulk négyzetének közepébe értek. A három német vadász a három furcsa alakú lövedék kilövése után óriási sebességgel igyekezett a helyszínről eltűnni.

Abban a pillanatban vakító fény villant fel az égen. A robbanást nem is lehetett hallani, csak az ember lélegzete elszorult és *valósággal arcucsapta a légnyomás*. Mielőtt barátnok felcsodott volna határtalan meglepetéséből, még egy, majd egy harmadik óriási robbanás követte az elsőt és a remegő levegőben, a kavargó füstben, amikor felnézett, látta, hogy a pulk egyes gépei szétszórva igyekeznek visszanyerni egyensúlyukat. Ugyanekkor más gépek, emberek, emberi részek és gépkartrészek, egész leszakított szárnyak és légszavak hullottak a levegőből, kigyulladt és összetört gépek zuhanak üvöltve a földre, ahol hatalmas robbanással elégtek.

Este, amikor a hatalmas roncsalmazt összehordták, a szakértők véleménye szerint 37 szovjet bombázó felismerhetetlenségig szétroncsolt alkatrészei fedték a roncsok céljaira kijelölt területet.

A rakétafegyver lényege a több ezer atmoszféra erősségű robbanás, ami a levegőben még ezer méter távolságból is darabokra tépi az ellenséges gépet. Egy méter hosszúságú, érdekes alakú lövedékek, amely a közepén elkeskenyedik, úgyhogy két tenyérrel át lehet érní. Ebben az elhárító fegyverben semmi titkolnivaló nincs, csak meglepő és újszerű gyártása felől természetesen semmit sem mondhatunk.

Az ijedségtől felőrült szovjet pilóták mit gondolhattak, amikor három német vadász 250 szovjet bombázót 8 perc alatt úgy szétszört, hogy egy részük roncsokban hullott a földre, a másik részük pedig az izgalom és a légnyomási zavarok következtében olyan alacsonyan és olyan ügyetlenül repült vissza támaszpontja felé, hogy az ujjongó német légvédelmi tüzérek még mintegy 40 százalékát lőtték le könnyűszerrel.

Tájékoztató Nagyvárad thj. város légoltalmi szervezetéről

A város közönségének tájékoztatása érdekében a város légoltalmi szervezetét és intézményeit a következőkben ismertetem:

I. Légoltalmi központ.

A város légoltalmi központja a Városháza épületében van elhelyezve. (Bejárata a Teleki-utca felől.) Telefonszáma: 24—74.

II. Légoltalmi alkörzetek.

A város hatósági légoltalom és az önvédelem megszervezése és működésének irányítása szempontjából 5 alkörzetre van osztva. Ezek a következők:

I. alkörzet: Római katolikus püspöki palota, Pázmány Péter utca 2.

II. alkörzet: Kir. Itélőtábla, Tisza Kálmán-tér 6. szám.

III. alkörzet: Tüzoltóaktanya, Mezey Mihály-utca 9. szám.

IV. alkörzet: Szt. László gimnázium, Bocskay utca (Ezidőszert Hadikórház, mint alkörzet, nem működik.)

V. alkörzet: Templom utcai óvoda, Templom utca.

III. Légoltalmi mentőállomások.

1. számú: Róm. kat. püspöki palota; telefon 22—88. (Pázmány Péter utca 2.)

2. számú: Gyermekmenhely; telefon 22—50 (Szt. József utca 3.)

3. számú: Ószi-telepi állami iskola.

4. számú: Állami kórház; telefon 26—00 (Horthy Miklós ut 1.)

5. számú: Tüzoltóaktanya; telefon 11—55, 11—35, 04—05. (Mezey Mihály utca 9.)

6. számú: Itélőtábla; telefon 14—36. (Tisza Kálmán-tér 6.) (A Szt. László gimnáziumban volt mentőállomás helyett.)

7. számú: Rhodov-kerti sporttelep.

8. számú: Orthodox izraelita fürdő. (Zárda utca 2.)

9. számú: Szőlősi utcai állami népi iskola, (Szőlős utca.)

A Zeidokórházban felállított légmentőállomás — annak mácsirányú igénybevétele folytán — megszünt.

IV. Légoltalmi menhelyek.

Légo. menhelyek ügyintéző központja Szaniszló utca 5. (Kaszinó). Telefonszám 17—27.

a) Olasz (Körös jobbpart) városrészben:

1. Ujságíró Otthon, Bémer-tér 4.

2. Kaszinó, Szaniszló utca 5.

3. Kerek. Utazók Egyesülete, Rimánóczy utca 8.

4. Pannónia szálló, Bémer-tér 6.

5. Református Kőr. Rákóczi ut 2.

6. Hegyi Kulturház, Vörösmarty-utca.

7. Premontrei gimnázium díszterme, Hitler Adolf utca 18. (Átmenetileg a német hadsereg részéről igénybevéve.)

8. Katolikus Kőr. Szilágyi Dezse utca 5. szám.

9. Kir. Itélőtábla nagyterme, Tisza Kálmán-tér 6. sz.

10. Kir. törvényszék nagyterme, Széchenyi tér 14. szám.

11. Pénzügyigazgatóság nagyterme, Rákóczi út 35.

b) Újvárosi (Körös balpart) városrészben:

1. Róm. Kath. Legényegylet, Gróf Teleki Pál utca 9. szám.

2. Ort. Irr. Hitközség hitoktató intézete, Szacsavay utca 37. szám.

3. Nagyvárad Városi Vasut. Sándor utca.

4. Kéményseprő Otthon, Báthory utca 1. szám.

5. Zeidó polgári iskola díszterme, Zárda utca 1. szám.

6. Táncterem, Sas-palota (Brunner-féle), Szent László-tér.

7. Ref. Kulturház, Gr. Teleki Pál utca 27. szám.

8. Ipartestület székháza, Mezey Mihály utca 4.

9. Kath. Kulturház, Mátyás király-út 75. szám.

V. Nyilvános óvóhelyek:

1. Mussolini-tér 9. (Ullmann-palota), 250 személy részére.

2. Mussolini-tér 1. szám 70 személy részére.

3. Kossuth Lajos utca 11. 200 személy részére.

4. Szent László-tér 3. 130 személy részére.

5. Gr. Teleki Pál utca 2. (Városházával szemben) 100 személy részére.

6. Vitéz-utca 62. (Állami iskola) 150 személy részére.

7. Bémer-tér 6. szám (Pannónia épület) 400 személy részére.

8. Szaniszló utca 2. szám. 70 személy részére.

9. Horthy Miklós u. 1. (Közkórház) 140 személy részére.

10. Gerliczy-utca 14. 70 személy részére.

11. Pázmány Péter utca 7. (Kanonokor) 200 személy részére.

12. Pray György utca 5. (Szürke nővérek) 150 személy részére.

VI. Légoltalmi kuttak.

1. Rulikovszky-út (Peca árapasztó mellett).

2. Tüzoltóaktanya udvara, Mezey Mihály utca 9. szám.

3. Szent László-tér (Országzászló mellett).

4. Bémer-tér (Szinház mögött).

5. Széchenyi-tér, (Magyar Nemzeti Bank előtt).

6. Velencei állomás (Mélínez Juhász Péter u.)

7. Hitler Adolf utca és Szaniszló utca találkozásánál).

8. Ószi-telep (Klébelsberg Kuno és Alkotmány utca találkozásánál.)

9. Teleki Pál és Vitéz utca sarkán.

10. Közkórház előtt.

11. Mussolini tér és Kossuth Lajos utca sarkán.

12. Szent István-tér.

13. Szent Margit-tér.

14. Ferenc József-tér.

A légo. kuttak oltóvíz céljaira az önvédelem részéről is igénybevehetők, úgy-szintén főzvíz céljaira is. Ivásra csak forralás után tanácsos vizüket használni.

Nagyvárad, 1944. május hó 1.

Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester, légo. vezető.

Kovács Nagy Pál, m. kir. rendőrfőtanácsos, légo. parancsnok.

Szolgálatos gyógyszerárak:

III. CSOPORT:

KIGYÓ gyógyszerár, Bémer-tér 1 (Reisz L.) 15-88.

II. RAKOCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLÁN gyógyszerár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

MADONNA gyógyszerár, Sztarove szky-u. 28. (Dr. Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következők szombathéig tart.

Szigorú rendelettel munkára kényszerítik a cigányokat

A budapesti és pestkönyeki rendőrségnek és vidéki csendőrségnek talán meg a legveszedelmesebb bűnözőkkel sem volt annyi dolga, mint az ország területén, de különösen az Alföldön elszaporodott cigányokkal. Ez az évezredek óta kóborló és schová sem tartozó nép az utóbbi időben különösen sokat foglalkoztatta a hatóságokat. Epp ezért egyes megyékben szigorú rendelkezéseket léptettek életbe ellenük, kitiltották őket, más helyeken pedig a falu szélére terelték.

Az alföldi városok közül a legnagyobb szigorral a debreceni rendőrség lépett fel a kóborcigányok ellen. Debrecenben ugyanis elrendelték, hogy a cigányok csak ünnepnapokon jöhetnek be a városba, akkor is előbb jelentkeznük kell a rendőrségen. Aki a rendeletet megszegi, azt örökre kitiltják Debrecen területéről.

Kecskeméten valóságos cigányvárost létesítettek, ahonnan csak rendőri engedéllyel járhatnak be a városba.

A cigánytársadalomban most lényeges változást teremtettek ezek a szigorú rendeletek. A kóbor cigányok kénytelenek lesznek ezután valamennyien becsületes munka útjára térni.

A Keresztény Nemzeti Liga 10.000 Pengős pályázata az egyetemi ifjúság számára

A Keresztény Nemzeti Liga tizezer pengős pályázattal hívja az egyetemi ifjúságot a határon túli magyarság és a dunavölgyi államok problémáinak feldolgozására. Erdély, Délvidék és Felvidék sajátos érdekire vonatkozó kérdések mellett a pályázat kiterjed gazdasági, műszaki, orvosi és testnevelési tételekre is. Legnagyobb jelentőségű tétele ez: Közös érdek a Dunavölgyében és érvényesülésük nehézségei a magyarság és románság viszonyában. A kérdést magyar-horvát, magyar-szlovák, magyar-serb kapcsolatokra is kitéjték. Nagy érdeklődésre tarthat számot az a tétel, amely egyik magyarországi nemzetiség értelmiségi ifjúságának helyzetét kívánja tanulmányoztatni. Kortörténeti jelentősége van annak a tételnek, amely a visszatért területek történetét dolgoztatja fel 1918-tól napjainkig. Az érdekes tételek közül kiemelkedik: „Az ipar fejlettségi foka a dunai államokban. A magyar kereskedelem teljesítménye a dunavölgyi államokkal kapcsolatban. A magyar sport hatása és jövője a dunavölgyi államok sportéletére. Az új orvosnemdék szociális és fajtadalmi feladatai a visszacsatolt területeken stb.

A tanulmányok terjedelme 40 oldalnál kevesebb nem lehet. A díjak összege: 1000 P, 600 P, 450 P, 300 P.

A pályázat határideje: 1944. október 15. A jelítség levéllel ellátott gépirásos munkákat az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga címére kell benyújtani. Budapest, IV. gróf Károlyi-u. 22. II. em. Részletes felvilágosítást készséggel ad ugyanitt a Liga Kisebbségi Szakosztálya.

A pályázat nemzeti célú munkájában résztvevő egyetemi ifjúságot a Szakosztály külföldi tanulmányúttal megítélésben is támogatja.

Agasztó Gandhi állapota. Lisszabonból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat közli, hogy Gandhi egészségi állapota ismét aggodalomra ad okot.

Megfelelő munkakörbe kell állítani a katonai szolgálatból visszatérő ipari alkalmazottakat

Az iparügyi miniszter leiratot intézett a GyOSz-hoz, hogy hívja fel a Szövetesség kötelékébe tartozó vállalatok figyelmét azokra a nagyfontosságú érdekekre, amelyek azt kívánják, hogy mindazok a munkavállalók, akik katonai szolgálatot teljesítettek, szolgálatuk befejezése után ne csak zökkenők nélkül térhessenek vissza polgári foglalkozásukhoz, hanem katonai szolgálatuk miatt hátrányba (például elmaradás az előléptetésben) ne jussanak. Az iparügyi miniszternek az a kívánsága, hogy a katonai szolgálatból visszatérő alkalmazottakat, akár korábbi munkaadójuknál, akár új munkaadónál helyezkednek el, katonai szolgálatuk figyelembevételével megfelelő munkakör-

be állítsák. Ez alatt azt kell érteni, hogy amennyiben az ilyen munkavállalók az üzemi képességeiknek megfelelő többféle munkakörben is alkalmazhatók — egyenlő feltételek esetében — abba helyezze őket a vállalat, ahol az egészségi körülményeiknek lehetőleg figyelembevételével nagyobb keresti lehetőségre, illetve előmenetelre jobb kilátás nyílik. Az iparügyi miniszter szükségesnek látja azt is, hogy az ilyen alkalmazottaknak azokat a katonai adatait, amelyeket kedvezőbb elbírálás szempontjából figyelembe kell venni a munkakörbe állításuknál, az állam tudomására hozták az alkalmazottak közvetlen előljárói: az üzemvezetők és a munkavezetők is ismerjék.

Olcsó kölcsön a szikes szántóföldek javítására

A földművelésügyi miniszter a szikes szántóföldek javítására kedvezményes állami kölcsönt engedélyez. A kölcsön 12 évre szól. Két évig kamatmentes és a harmadik évtől kezdődően évi 2 százalékos kamatozás mellett, kamataival együtt tíz év alatt évi egyenlő részletekben törleszhető. Kölcsönhöz csak a a birtokos juthat, akinek javítandó földjét belviz, vagy feltörő talajvíz el nem árasztja, akinek ingatlana nagyobb adóssággal nincs megterhelve és akiről a község előjárósága igazolja, hogy a kölcsön visszafizetése a kérelmező anyagi helyzete és megbízhatósága alapján biztosítottak látszik.

A birtokos a kölcsönt a birtok nagysága szerint egy vagy több hold szikes szántóföld javításra kérheti. A kölcsönt a javítás költségeihez mérten a miniszter megállapítandó összeg erejéig nyújtják és telekkönyvi bekebelezés nélkül egyszerű kötelezvény mellett folyósítják. Ha birtokos a kölcsön részleteinek és kamatainak visszafizetését hét és fél évig pontosan teljesítette, a földművelésügyi miniszter a

kölcsönösszeg hátralevő egynegyed részét elengedi.

Az állami kedvezményes kölcsönt igénybevevő birtokosok javítandó szikes földjét a földművelésügyi miniszterium szakértője ingyen megvizsgálja és tanácsot, utasítást ad a javítás helyes végrehajtására. A javításhoz szükséges mészkőport, mészsápot, illetve gipszport az állam szerzi be és azt a birtokos földjéhez legközelebb eső vasúti állomásra, vagy ha lehetséges, a vasúti nyílt pálya amá szelvényére szállítja, amely szelvény földjéhez legközelebb esik.

A javítóanyag beszerzésének és vasúti szállításának költségeit az állam a birtokosnak nyújtandó kölcsön terhére előlegezi. Az állam a kölcsön segítségével vagy állami ellenőrzéssel megjavított szikes szántóföldek eddig megállapított földadóját 15 éven belül nem emeli. A kölcsön igénylésére vonatkozó bejelentést a község előjáróságánál kell megtenni. Részletes tájékoztatást a szikkjavítások miniszteri biztosa (Szeged, Alsóikikötősi 1.) ad.

Illetékes hely tájékoztatója a két zsidó nagyszülővel bíró személyek jogi helyzetéről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az 1939. évi IV. t. c. az úgynevezett második törvény annakidején igen bonyolult szabályokat állapított meg a zsidó fogalmának meghatározására, úgyhogy emiatt sok esetben alig lehetett eldönteni valakiről, hogy minek minősül. Ezel szemben az 1944 március 22 óta kiadott zsidó rendeletek tisztán faji alapon helyezkedve egészen világos alapon állapították meg a nemzsidók és zsidók fogalmi körét, csak egyetlen kérdésben, a két nemzsidó és két zsidó nagyszülővel bíró személyek, az úgynevezett félévrek esetében mutatkozott e tárgyban bizonyos ingadozás.

Illetékes helyről nyert tájékoztatás szerint a félévreknek minősülő szempontjából a jogi helyzet a következő:

I. Azoknak a félévreknek, akik minden vonatkozásban nemzsidónak számítanak, tehát semmiféle korlátozás alá nem esnek, kétféle csoportja van és pedig:

1. Azok a félévrek tartoznak az első

csoporthoz, akiknek zsidószármazású szülői is már a nemzsidó származású szülővel való házasságkötés idejében is keresztények voltak. 2. Az ilyen félévrek, aki tehát nemcsak maga született kereszténynek, hanem zsidó szülője is már házasságkötés előtt is keresztény volt, minden egyéb körülményre való tekintet nélkül teljes jogú nemzsidónak minősül. 3. Teljes jogú nemzsidó az ilyen félévrek tehát még akkor is, ha zsidó származású házastársa van, vagy volt.

II. A másik félévrecsoportba az tartozik, aki maga ugyan kereszténynek született, vagy 7-ik életévének betöltése előtt keresztényvé vált, de zsidószármazású szülője vagy egyáltalán nem, vagy csak a házasságkötés után később tört át keresztény hitfelekezetre. Az ilyen félévrek azonban csak akkor minősül teljesjogu nemzsidónak, ha sohasem kötött házasságot zsidóval, vagy akár olyan nemzsidóval, akinek egy vagy két nagyszülője izraelitának született. Míg az első csoportban levő félévrek

tében az általa kötött házasságnak minden jelentősége, addig a második csoportban levő félévrek zsidóval vagy részben zsidószármazású nemzsidóval való házasságkötése zsidóvá teszi, még akkor is, ha házasságot felbontották, vagy a házasság az egyik házastárs halála folytán megszűnt.

2. Az első és második pontba nem tartozó félévrek, tehát azok, akik csak 7-ik életévük betöltése után lettek csak keresztények, zsidóknak minősülnek.

Szigorúan ellenőrzik a hatóságok a cserebogár irtást

A MTI jelenti: Tapasztalatok szerint az idei esztendőben ismét igen erős cserebogárjárárs lesz. Eppen ezért a hatóságok az idén különös gonddal ellenőrzik, hogy a gazdák a cserebogárirtás kötelezettségének törvényben meghatározott rendelkezéseit miként hajtják végre. Minden egyes nőtény elpusztításával végtelen sok pajor három évig tartó rágcsálását és pusztító munkáját akadályozzuk meg, amivel felbecsülhetetlen szolgálatot teszünk a mezőgazdaságnak. Az összegyűjtött bogarakat forróvízzel öljük meg és márgás föld vagy félig érett trágya keverékével trágyának, vagy megszarítva, megdarálva és szemes gabona közé takarmánynak használhatjuk. Az illetékes hatóságok figyelmeztetnek mindenkit, legyen az irtást ellenőrzik és a hanyagokkal szemben szigorúan járnak el. A rendelkezések nemcsak a gazdákra, hanem a telektulajdonosokra is vonatkoznak.

Aki utmutatást vagy bővebb felvilágosítást óhajt, forduljon a m. kir. növényegészségügyi állomáshoz (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11., földszint 18.) vagy a növényegészségügyi intézethez (Budapest, II. Hermann Ottó-utca 15.)

Védjük a takarmányokat a gyújtólapok ellen

Minden gazdának egyéni érdeke, de egyúttal hazafias kötelessége is, hogy gondosan megvédje a hazai állattalomány szempontjából annyira fontos takarmányt az ellenséges repülőgépek által esetleg ledobásra kerülő gyújtóbombák és gyújtóhasábok ellen. Minden gazdának fel kell készülnie, hogy tűz esetén megmenthesse lakóházát, istállóját és takarmánykészletét. A védekezésre legelőszőrű megfelelő mennyiségű víz és száraz oltóanyagok tárolása, amikkel a ledobott gyújtóbombákat ártalmatlanná lehet tenni. Riadókor adjunk enni az állatoknak, mert akkor nem nyugtalanokodnak. Természetesen előzőleg vezessük ki a jószágot az istállóból és kötözzük egymástól lehetőleg minél távolabbra. A lovakon éjszaka is hagyjuk rajta a kötőféket. A bikákat és az idősebb bikaborjúkat jól meg kell kötözni, nehogy elszabaduljanak és bajt okozzanak.

A szénát, a szalmát és a kukoricaszárát minél nagyobb távolságba rakjuk egymástól, hogy ha esetleg tűz támad, egyik kizal meg ne gyuladjon a másiktól. A silózás igen célszerű, de a jó veremelés és a zombolyázás is. Az abrakfeleket ugyanezért ne tartsuk egy helyen, hanem megosztva tároljuk.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI ERZSÉB-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adnak vissza.

Szent László ünnepi szentmise a Székesegyházban

A nagyváradai római katolikus püspökség Szent László király ünnepét a húsvét utáni negyedik vasárnapon üli meg hagyományossá vált külsőségek között.

Ebből az alkalomból folyó hó 7-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel ünnepélyes főpapi szentmise lesz a székesegyházban a városunkat alapító Szent László király tiszteletére. Az ünnepélyes szentmisét Fiedler István püspök, az ünnepi szentbeszédet pedig dr. Lindenberger János nagyprépost mondja. A püspöki szentmise alatt a székesegyház előtti téren, a Szent László szobor előtt csendes tábori szentmise is lesz.

A Szent László-misére a római katolikus püspökség a katonai és polgári hatóságok képviselőit meghívta, de részvesz ezen Nagyvárad egész katolikus társadalma is.

A főpapi szentmise után a Szent László szobor körül a székesegyház előtti térségen Szent Lászlónak a székesegyházban őrzött ereklyéjével ünnepélyes körmenet lesz.

KÉRJÜK A GHETTO TERÜLETÉRŐL ELKÖLTÖZŐ ELŐFIZETŐINKET, sziveskedjenek azonnal közölni új lakcímüket, hogy a lap kézbesítésében fennakadás ne történjenk.

DR. UJPÉTERY ELEMÉR LISSZABON MEGYÉRE VÁZGÁLLÁSÁNAK ÜGYVIVŐJE. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A külügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a lisszaboni m. kir. követés vezetésével ideiglenes ügyvivő minőségben dr. Ujpétery Elemér elsőosztályú követési titkárt bizta meg.

Menekülő lengyel családokkal feltöltött hajókat a bolsevisták repülők Lembergől jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Román újságírók jelentik Japából, hogy egy nagyobb lengyel halászhajó a lengyel-román határ közelében mintegy 200 lengyel, nagyrészt nő és gyermek próbált a Dnyeszteren át román területre jutni. A bolsevisták észrevették a menekülő hajót és tűz alá vették. Több tüzési találat után a hajó elsüllyedt és mindössze három lengyelnek sikerült addig a víz színén tartania magát, amíg a román katonák kimentették őket.

LIBANON KORMÁNYA URA A HELYZETNEK. Adana. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Libanon miniszterelnöke a beiruti zavargások alkalmából kijelentette a sajtónak, hogy a kormány ura a helyzetnek. Libanon fővárosának utcáin katonai őrzőjáratok cirkálnak.

EMBER SÁNDOR DR. TÁVOZIK A HORTHY MIKLÓS REPULÓALAP ELÉRŐL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Úr a Horthy Miklós nemzeti repülőalap intézőbizottságában Ember Sándor dr. ügyvéd országgyűlési képviselőt az intézőbizottsági tagok és az elnöki tisztség gyakorlása alól saját kérelmére felmentette és helyéret vitéz Háy László ny. vezérőrnagyot, a Magyar Aero Szövetség elnökét a Horthy Miklós nemzeti repülőalap intézőbizottságának tagjává kinevezte és az elnöki tisztség gyakorlásával megbizta.

190 gyógyszerészre hirdetnek pályázatot. Kormányrendelet alapján a gyógyszerészeti jogszabályokat elvették a zsidóktól. A hivatalos lap szerdai száma 145 vidéki és 45 budapesti zsidó tulajdonban levő gyógyszerészeti jogszabályra hirdet országos pályázatot. A kérvényeket 15 napon belül kell beadni a belügyminisztériumba, a szokásos származási és képzetési igazoló okmányok kíséretében. A meghirdetett gyógyszerészeti jogszabályok között szerepel Nagyváradon Hungária, Minerva, Szent Antal és Szent István, Bihar megye területén pedig a nagy-szalontai Remény és a sárrétudvari Isteni Gondviselés gyógyszerészár.

MONIKA-sorsjegy

ára 1.— pengő
 Kapható a HANGYA-üzletekben

MEGHÍVÓ. A nagyváradai cserkészcsapatok f. évi május 7-én, vasárnap d. n. 17 órakor Nagyváradon a Református Kultúrpalota nagytermében *Anyák napját* ünnepelnek. Az ünnepély sorrendje: 1. A cserkész munkája. 2. Regős bemutató. 3. Magyar Miatyánk. Himnusz.

Halálozás. Wesselényi Gyula nyug. főjegyző életének 54-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Temetése pénteken, 5-ikén délután 2 órakor lesz az olasz temető Haller kápolnájából. Az engesztelő szentmise 5-én reggel 8 órakor lesz az olasz Szentlélek templomban.

ELŐADÁS AZ AMERICANÁBAN. Holnap, pénteken délután 6 órai kezdettel rendezi az Americana szokásos pénteki előadását a Katolikus Körben. Előadást tart dr. Balás László „Igazság keresése” címmel, továbbá Horvath Ilona igazgatónő „A modern ember észszerű táplálkozása” címmel. Vendégeket is szívesen lát az egyesület vezetősége.

Felhívás a zsidó háztulajdonosok bérliéhez. Felhívom a zsidó háztulajdonosok bérliét, hogy május havi lakbéréiket ne a háztulajdonosoknak, vagy megbízottjainak, hanem a háztulajdonos adószám-lajának javára a városi adóhivatalhoz fizessék be. Nagyvárad, 1944. május hó 4. Dr. Gyapay László s. k., h. polgármester.

UJABB TÖMEGSIRT FEDEZTEK FEL LETTORSZÁGBAN. Riga. (MTI) A NTL jelenti: Tömegsirt fedeztek fel. A bolsevista gyilkolás áldozatai között feltalálták Karliş Prauls tábornokot is, akinek 1940 szeptember 19-én nyomavestett. A bolsevisták a szokott tarkó-lövésével végezték ki.

Befejeződtek az érettségi vizsgálatok a református leánygimnáziumban és a kereskedelmi főiskolában. Nagyvárad, május 4. Folyó hó 1. és 2-án fejeződtek be a Szilágyi Erzsébet református leánygimnáziumban az érettségi vizsgálatok. A vizsgálatokon egyházi részről Péterffy László, a debreceni Dóczy leánynevelő intézet igazgatója, valamint kormánybiztosként dr. Tóth Lajos ny. m. tanár elnökölt. 15 tanuló közül kitüntetéssel éretti: Kató Klára, jelesen éretti: Sinai Piroska. Jól éretti 6 tanuló: Csák Ilona, Gombos Katalin, Kriszta Erzsébet, Molnár Judit, Nagy Aranka és Szabó Irma. Érett lett 5 jelölt. — A Baross Gábor ker. középiskolában május 1. 2 és 3-án zajlottak le az érettségi vizsgálatok Csapó István tanügyi titk. és dr. Horváth Arpád, a Bihar megyei Takarékpénztár igazgatójának elnöklétével. 30 jelölt és egy pótljelölt közül jelesen éretti Kovács József, jól éretti 8 tanuló: Dávid Mihály, Gencsy György, Makó Tivadar, Matlak Richárd, Oszvald Ferenc, Pethó György, D. Szabó Lajos és Tómes Béla. Érett lett 16 tanuló. A jelöltek közül egy frontszolgálat miatt nem jelent meg.

ANGOL REPULÓK UJABB NEPJOGELLENES CSELEKEDETE. Athén. (MTI) A NTL jelenti: A Peloponnesz-félsziget partján görög vitorláshajót angol repülőgépek megtámadtak és elsüllyesztettek. A hajó görög legénységét az angol repülőgépek még a vízben is lötték tüzfegyverükkel és az úszó emberekre kisméretű vízbombákat dobtak. A kapitányt és több matrózt megölték a népjogellenes brit támadó cselekedetel.

Szenteket ábrázoló robbanó szobrocskákat dobáltak le horvát területre az angolok. Zágrábról jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Angol-amerikai repülőgépekről az utóbbi napokban horvát területre ismét dobtak robbanó anyagokkal töltött játékszerkeket és szenteket ábrázoló szobrocskákat. Vukováriban és Zágráb környékén néhány gyermek és felnőtt esett áldozatul a robbanó tárgyaknak.

MONIKA-sorsjegy

ára 1.— pengő
 Kapható a HANGYA-üzletekben.

RENDELET AZ IPARDIJAKRÓL. A hivatalos lap szerdai száma közli az iparügyi miniszter rendeletét az ipardíjak, valamint a tanszerződés, a segédlevél kiállításáért, végül a mestervizsgálatért fizetendő díjak összegének újabb megállapítása tárgyában. A rendelet az ipardíjak, valamint a mestervizsgálatért díjak összegét általánosságban az eddigi díjak kétszeresében, a tanszerződés és segédlevél kiállításáért fizetendő díjak összegét általánosságban az eddigi díjaknál 40 százalékkal magasabb összegben állapította meg. A rendelet május 3-án lépett életbe.

NÉMETBARÁT TŰNTETÉS EGY NAGY MADRIDI MOZIBAN. Barcelona. (MTI) Az Interinf jelenti: Mint Madridból közlik, az egyik nagy moziban, ahol most mutatják be a Münchenen című német színesfilmet, a látogatók a spanyol függetlenség ünnepe alkalmából élénk tetszésnyilvánítással fogadták a híradófilmben Hitler Adolf képét. A nemtetszés nyilvánult meg hangosan, amikor Roosevelt képe volt látható a vásznon. Ez aznap történt, amikor a nyilvánossággal közölték a spanyol-amerikai megállapodást.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Egy nap a világ.
BELVÁROSI: Egy gép nem tér vissza.
CASINO: Machita.
KORONA: Csodarepülő.

Ellenőrök kerültek a zsidó börgyárak és bőripari üzemek élére. A MTL jelenti: A bőryanaggyazdálkodáskormánybiztosa a zsidó börgyárak és bőripari üzemek élére a bőrtermelési honvédelmi és közellátási szempontból való folytonosságának biztosítására ellenőröket nevezett ki. Az átállítás már hetekkel ezelőtt megkezdődött. A börgyártás előirászerű menetében sehol sincs fennakadás. Az ellenőrök végzett munkájukért fegyelmi felelősséggel tartoznak.

Felhívás a Szent Orsóya-rendi Leánygimnázium növendékeihez

Az intézet szabályainak értelmében ismételt felhívjuk növendékeink figyelmét arra, hogy az iskolai szabályok a szünetben éppen úgy, mint a szorgalmi időben szigorúan köteleznek (lásd: Fegyelmi szabályok 18. pont Ellenőrző-könyv) Ezért bárhova mennek, kötelesek viselni a formakalapot. A melegebb időben legalább az intézeti jelvényt tüzzék fel ruhájukra.

A felügyelő tanárok utján tudomásunkra jutott, hogy növendékeink olyan filmeket és szindarabokat tekintettek meg a szünet eddigi szakában, amelyek egyáltalán nem nekik valók, sőt erkölcsi szempontból kifogás alá esnek. Ennek orvoslására a „Fegyelmi szabályok” 12. pontjának megtartását szigorúan követeljük az egész vakációban.

Ugyancsak figyelmükbe ajánljuk a Fegyelmi szabályok 6. pontját, amely a növendékeknek az utcán való viselkedését szabályozza.

Nyilvános- vagy magán könyvtárba beiratkozni, onnan könyvet kölcsönözni igazgatói engedély nélkül nem szabad. Az intézet ifjúsági- és a Mária kongregáció könyvtára növendékeink számára nyitva áll. Könyvtárra minden szombaton d. e. 10—1 óra között. Ajánljuk, hogy a kötelező olvasmányokat is a szünetben olvassák el.

Amelyik növendék a fegyelmi szabályok ellen vét, az hibájának megfelelő fegyelmi büntetésben részesült. (Esetleges kizárás az iskolából.)

Szomorúan tapasztaljuk, hogy növendékeink nagy része nem vesz részt az intézetben számukra tartott vasár- és ünnepnap szentmisén. Örömminkre szolgálna, ha minden növendékünket itt láthatnánk és legalább hetenkint egyszer találkozhatnánk velük. Ebben jópéldát mutatnak kedves volt növendékeink. Szüleikkel is jöhetnek.

Május 14-től a diákmise fél 10 órakor lesz. Május 7-én még 9 órakor kezdődik. Ne felejtsek el május 5 és 6-án az első-pénteki és elsőszombati szentmiséket. Nálunk a szentmise 7 órakor lesz.

Kongreganistáink kifejezett óhajára hetenként szombat délután 4 órakor gyűlést tartunk, amelynek keretében a szegény falusi templomok felszerelésére dolgozgatunk. Szivgárda gyűlés is van minden vasárnap reggel fél 9 órakor.

Növendékeink kedves szüleit értesítjük, hogy május 8-án délután 4 órakor „Hogyan foglalkoztassuk a szünetben hasznosan gyermekeinket” címmel megbeszélést tartunk az intézetben, amelyre az intézetbe járó minden növendék kedves szüleit szeretettel meghívjuk. Az igazgatóság.

MAGYAR ERŐ

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér. Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Ipartestületi hírek

Az Ipartestület Faipari szakosztálya felhívja tagjait figyelmét, hogy folyó hó 1-től 5-é délig anyagigényeiket jelentsék be, mert ellenkező esetben kiutalásuk elmarad. Az igényléseket csak az illetményjegyzék bemutatására és az ipartestületnél bejelentett munkakönyvekre vesszük fel. Elnökség.

IPAROSHIREK. A szobafestő és mázoló szakosztály összes tagjait értesítjük, hogy a káliszappankiosztást f. hó 6-án, reggel 8 órától déli 12 óráig fogjuk eszközölni. Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy akik káliszappant igényelni akarnak, szakosztályi irodánkban csütörtök délig befizetni szíveskedjenek. Elnökség.

Nagyvárad thj. város adóhivatala

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott városi végrehajtó közhírré tesz, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600. P. M. rendelet 67-69. szakasza alapján az első árverést 1944. május 16-ra, a másodikat 1944. május 24-én a városi közraktárban (Szeptember 6.-u. 2.) kitűzöm.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.

2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokosba megy át.

3. Az árverés megtartása, vagy megkérülése esetén a behajtási illeték 8 százalékos.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1944. május 1.

ACHEMANN ÁRPAD.
végrehajtó.

RÁDIÓ

PÉNTEK, MÁJUS 5.
Budapest, 1

- 8.35 Délelőtti muzsika.
- 10.10 Zenekari muzsika.
- 11.15 A Rádiózenekar műsorából
- 11.40 Waltner Károly dr. orvosi előadása.
- 12.05 A Budapest honvéd őrszóló zenekara.
- 13.30 Honvédeink tiszteletére. — A Vöröskereszt baltársi rádiószolgálat.
- 14.00 Magyar nóták.
- 15.05 Beszkárt-zenekar.
- 16.00 Angli Balázs utirajza.
- 16.20 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 17.00 A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának műsora.
- 17.35 Sportközlemények.
- 17.45 Német hallgatónknak.
- 18.20 Népdalféltóra.
- 19.00 Szeged, az antibolszevizmus bölcseje 25 évvel ezelőtt. Dr. Marschalkó Lajos előadása.
- 19.15 Toki Horváth Gyula cigányzenekara
- 19.50 Családi tanács. Operett egy felvonásban.
- 20.25 Erdélyi tavasz.
- 20.50 Ferdinándy Gejza előadása.
- 21.05 Magyar zeneszerzők felőrája.
- 22.20 Géczy Barnabás zenekarának műsorából.
- 22.40 Melles Béla-zenekar.

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.
Mindenféle nyomtatványokat izlésesen készít.

Megkezdődött a legeltetés a nagylétai csikónevelő telepen

A Biharvármegyei Gazdasági Lőtenyésztési Szakosztálya a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium támogatásával megszervezte az első csikónevelő telepet Nagylétán, a nagylétai Legeltetési Terület célre berendezett csikó-kifutóval és karámmal ellátott csikónevelő telepen.

A csikókat május hó 1-től kezdve veszi át a bizottság a telepen. Elsősorban törzskönyvezett kancák, az akciós kancák és az előjegyzett kancák kancá és herélt csikói vétetnek fel. A bizottság erősen megváltoztatja és egészségügyileg is ellenőrzi a felvett csikókat s arról a feleknek átvételi elismervényt ad át. A csikók a legelőn kívül szükséghez képest szénát és napi 2 kg. zabot kapnak, kivéve az első pár hetet, míg a legelő annyira dúsz, hogy ezt feleslegessé teszi.

Tekintettel a hideg időjárásra, a

csikók zömét 10-15 között való beállításra jelentették be a gazdák. De addig is a felvételt bármely nap elintézi a helybeli bizottság. A csikók részére jó istálló és bővizű kút áll rendelkezésre, állandó egészségügyi ellenőrzés alatt állanak és naponta edzésben részesülnek.

Az eddig bejelentett csikókon kívül még néhány megüresedett helyre 15-ig elfogad a szakosztály jelentkezéseket.

A csikónevelés költsége egész évre 400 pengőt tesz ki, melynek első részletét most, a másodikat október 1-én kell befizetni.

A megnyilvánult érdeklődés kapcsán még több csikónevelő telep létesítését is tervbe vette a szakosztály. Csakis ezen edzett nevelés folytán várhatunk olyan állományt, mely úgy katonai, mint a használati célokra teljesen megfelel.

SPORT

Dr Papp János elnök képviseli a szövetséget az országos birkozóversenyen

Már hírt adtunk arról a nagyszabású birkozóversenyéről, amely a „Visszatérünk” serlegért fog lezajlani. A szövetség külön figyelembe kívánja részesíteni a versenyt és vezérkara élén dr Papp János elnökkel

szintén megjelenik a küzdelem színhelyén.

A rendező egyesület igen olcsó helyarákat állapít meg, hogy mindenkinek alkalma legyen a versenyt megnézni.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleménye:

„Egy csók és más semmi” csütörtökön 6 órakor

• FIGYELEM! Csütörtökön a délutáni előadások 3 órakor, az esti előadások 6 órakor kezdődnek!

Csütörtök este 6 órakor mutatja be a színház az *Egy csók és más semmi* című kacagató operettet bemutató bérletben. — A bérleti előadása pénteken este 6 órakor. Szombaton este, vasárnap délután és este bérletszünetben megy. Főszereplők: Hamvay Lucy, Antal Erzsé, Czéh Gitta, Haraszthy Irén, Borsos Mária, Szabó Ernő, Horváth Jenő, Halasi Gyula, Ross József, Barys Béla és Kiss István. 3 órás kacagás és derűltetés. Hangulatos muzsika! Nagyszerű táncok!

Szombat délután 3 órakor *filleres helyárrakkal* a nagyszerű *Az első c.* színjáték kerül színpadra.

Népművelési előadás sorozatban *filleres helyárrakkal* hétfőn este 6 órakor *Az első van* műsoron. Jegyek a színházi pénztárnál már válthatók! Kedden este kivételesen fél 7 órakor nagy német-magyar *kivánság-hangverseny* lesz a színházban, a német vöröskereszt javára.

MŰSOR:

Csütörtökön este 6 órakor *Egy csók és más semmi*, Bemutató bérlet.

Pénteken este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*, A-bérlet.

Szombaton délután 3 órakor: *Az első*.

Szombaton este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Vasárnap délután 3 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Vasárnap este 6 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Hétfőn 6 órakor: *Az első*.

Ki lesz az operaház igazgatója?

Művészeti körökben nagy érdeklődéssel beszélnek arról, hogy ki lesz az Operaház új igazgatója. Bár Márkus László, az eddigi igazgató még nem adta be a lemondását, leköszönése rövid időn belül várható.

Hír szerint az Operaház legesélyesebb igazgatójelöltje vitéz Szende Ferenc, a kitűnő operacénes, a Zeneművészeti Főiskola tanára. Szó van ezenkívül arról is, hogy Lauris Lajos, az Operaház kiváló művésze kerül a dalművészet élére. Lauris Lajos jelenleg a rádió drámai osztályának vezetője, ahol is Németh Antalnak, a Nemzeti Színház igazgatójának a helyét foglalta el.

PÁGER ANTAL KINEVEZÉSE. Már hírtunk arról, hogy a keresztény jobboldali mozgalom Páger Antal filmkormánybiztosi kinevezését várja. Az Oszszetartás értesítése szerint máris megtörtént Páger Antal kormánybiztosi kinevezése.

Az Actio Catholica filmkritikája

„KEK ALARC”. Friss ütemű, könnyű, de nem léha légkörű filmvígjáték.

„ASSZONYFURFANG”. Ötletes, vidám német film, néhány túl léha jelenettel.

„KEK EGÉR”. Lokálvilágban játszó léha francia film, mely állandóan az erkölcsi rontás határán jár.

Folyóirat-szemle

Az Ifjú repülő, a magyar fiúk repülő lapjának új, május 1-i száma megjelent. Főbb cikkeiben beszámoló a leventék modellezésének új alapjairól s az 1943. év legeredményesebb vitorlázó modelleiről. Ára 50 fillér.

A Magyar Szárnyak legújabb számában Stirling György irt érdekes riportot a budapesti vadászokról. Vitéz Héjty Az eftőernyőugrás nagy mestere címmel és Nagy Ernő Légiháború Európa ellen címmel írta a kitűnő szaklap legérdekesebb riportját. Ára 1 pengő.

APRÓHIRDETESEK

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtása 38 évj gyakorlati vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-58. 933

Kerékpárok újak és javítások Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30

Magas rózsatövek mindennemű konyhakerti és virágtövek a Viktória kertészetben, Balassa-tér. 936

Állást nyec

Megbízható, keresztény gépirónót, valamint jó bizonyítvánnyal rendelkező német nevelőnőt azonnalra keresek. Dr. Dévald Lászlóné, Rákóczi-út 7. 935

Teglaégetőmestert keres a cséffai római katolikus plébánia. 934

Állást keres

Tisztviselő többévi irodai gyakorlati, kezdő gépirással, állást keres. Címeket a kiadóba kér. 937

Fiatallabb leány bejárónőnek, vagy magánoshoz házzvezetőnőnek ajánlkozik. Cím a kiadóban. 933

Középkorú asszony hosszú jó bizonyítvánnyal plébániára házzvezetőnőnek ajánlkozik. Cím: az Orsolya zárdába kér leadni. 937

Oktatás

Elemisták csoportos tanítását vállalom. Érdeklődni: Oláh Erzsébet tanítósnőnél, Bém-u. 4. 932

Német nyelvet tanít urinő, ebéd-koszt ellenében. Piros Beláné, Szarvasi-utca 12. szám. 931

Lekos

Kiadó butorozott szoba Gerliczy utcában. Cím: Akadémia-u. 6. 928

KIADÓTULAJDONOS:

SENYT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.

A szerkesztőrt felöl: Szerkesztő: Dr. Paál Árpád
Szerkesztő: Dr. Vidor Jeromos

Készült a Szent László Nyomda R. T. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.